

Elizabeth Strout
Amy a Isabelle

INAQUE

Preklad
Lucia Halová

Elizabeth Strout

Amy a Isabelle

Elizabeth Strout
AMY & ISABELLE

COPYRIGHT © 1998 by Elizabeth Strout

**This translation published by arrangement with Random House,
a division of Penguin Random House LLC.**

TRANSLATION © Lucia Halová 2019, 2022

COPYEDITING Martina Kubealaková

COVER © Barbora Šajgalíková

SLOVAK EDITION © Inaque 2019, 2022

ISBN 978-80-8207-173-6

ISBN e-book 978-80-8207-174-3

Elizabeth Strout
Amy a Isabelle

INAQUE

Venujem Zarine

Rada by som sa poďakovala Martymu Feinmanovi, Danielovi Menakerovi a Kathy Chamberlainovej za ich obrovskú podporu.

KAPITOLA

1

V to leto, keď pán Robertson odišiel z mesta, vládli príšerné horúčavy a rieka dlho vyzerala úplne mŕtva. Ako skapaný hnedý had sa ťahala stredom mesta a po krajoch sa jej zbierala špinavá žltá pena. Ľudia, čo sa viezli okolo po diaľnici, zatvárali okná pred sírovým zápachom, z ktorého až napínalo, a čudovali sa, ako niekto dokáže žiť v smrade, čo sa šíril z rieky a od továrne. Lenže obyvatelia Shirley Falls boli naň zvyknutí a aj v príšernej horúčave si ho všimli len tesne po prebudení; nie, smrad im naozaj neprekážal.

V to leto im skôr vadilo, že obloha nebola nikdy modrá, akoby niekto ovinul mesto ufúľaným obvazom, vyžmýkal z neho aj posledný snečný svit, čo azda mohol preniknúť dolu, zablokoval to čosi, čo dodáva veciam farbu, a nechal vo vzduchu akúsi plochú prázdnotu; toto rozčuľovalo ľudí v to leto a po chvíli z toho boli dosť nesvoji. A to zďaleka nebolo všetko: ďalej po prúde sa nedarilo úrode, fazuľa ani nedorástla a už zoschýnala priamo na poli, mrkva prestávala rásť, keď bola veľká asi ako detský prst, a na severe štátu vraj dvakrát videli ufo. Povrávalo sa, že vláda dokonca poslala ľudí, aby to vyšetrili.

V úradovni továrne, kde niekoľko žien celé dni triedilo faktúry, vyplňalo kópie, päťou búchalo pečiatky na obálky, sa istý čas viedli ťaživé reči. Niektoré boli presvedčené, že nastáva koniec sveta, a aj tie, ktoré odmietali zásť až tak ďaleko, museli pripustiť, že zrejme nebol najlepší nápad posilať ľudí do vesmíru, veď naozaj sa nemáme čo motať po Mesiaci. No horúčavy nepoľavovali a vrčiace ventilátory v oknách akoby ani nič nerobili, takže nakoniec ženám došla para, už iba sedeli za veľkými drevenými stolmi s nohami mierne od seba a zdvíhali si vlasy z krku. Pod chvíľou iba prehodili: „Neuveriteľné.“

Raz ich šéf Avery Clark pustil domov skôr, no potom nasledovali ešte horúcejšie dni a nikto sa ani nezmenil o skoršom odchode z práce, takže sa to zjavne nemalo opakovať. Očividne tam mali sedieť a trpieť, čo aj robili, pretože v úradovni sa teplo dobre držalo. Bola to rozľahlá miestnosť s vysokým stropom a vŕzgajúcou drevenou podlahou. Po celej dĺžke stáli stoly po dvoch oproti sebe. Steny lemovali kovové registračné skrine; na jednej stál filodendrón v kvetináči, šľahúne mal omotané ako na keramickom hrnčeku z detských dielničiek, no niektoré sa vyvliekli a viseli skoro až po zem. Predstavoval jedinú zeleň v miestnosti. Niekoľko begónií a zebrina, ktoré nechali na oknách, celkom zhnedlo. Horúci vzduch rozvírený ventilátorom občas zhodil na podlahu mŕtvy list.

Jedna žena v malátnej scéne vytŕčala spomedzi ostatných. Či presnejšie sedela oproti nim. Volala sa Isabelle Goodrowová a ako sekretárka Averyho Clarka nemala stôl naproti ďalšej žene. Mala ho obrátený k presklenej kancelárii Averyho Clarka; jeho čudná kancelária bola obložená drevom a presklená veľkými sklenenými tabuľami (údajne preto, aby mohol dohliadať na pracovníčky, no on iba zriedka zdvihol zrak od stola), všeobecne ju volali „akvárium“. Ako šéfova sekretárka mala Isabelle Goodrowová iné postavenie ako ostatné ženy, ale ona bola iná tak či tak. Napríklad chodila bezchybne oblečená a aj v horúčave nosila pančuchy. Na prvý pohľad azda vyzerala pekne, ale zblížša ste zistili, že je skôr fádna. Vlasy mala celkom nevýrazné: riedke a tmavohnedé, zviazané vzadu do chvosta alebo drdola. S takým účesom vyzerala staršia a pôsobila mierne učiteľsky, v malých tmavých očiach mala neustále prekvapený výraz.

Zatiaľ čo ostatné ženy večne vzdychali alebo chodili hore-dolu k automatu na nápoje, sťažovali sa na bolesti hlavy a opuchnuté nohy a navzájom sa varovali, že sa neradno vyvízuť, lebo už jakživ nedostanete nohy naspäť do topánok, Isabelle Goodrowová sa nevzrušovala. Isabelle Goodrowová iba sedela za stolom s kolenami pri sebe, s vystretým chrbtom a vyrovnaným tempom písala na stroji. Mala trochu

čudný krk. Na takú malú ženu vyzeral prídlhý, zdvíhal sa jej z goliera ako krk labute, ktorú videli v to leto na mŕtvej rieke, kde sa úplne pokojne vznášala pri spenených brehoch.

Alebo ho tak aspoň vnímala Isabellina dcéra Amy, ktorá mala v to leto šesťnásť rokov a plné zuby pohľadu na matkin krk (pohľadu na matku a bodka) a ktorej bola vlastne ukradnutá aj labuť. Amy sa nepodobala na matku vo viacerých ohľadoch. Zatiaľ čo matkine vlasy boli fádne a riedke, Amy mala hustú plavú melírovanú hrivu. Aj keď ju teraz nosila ledabolo ostrihanú pod uši, bolo vidieť, že sú to zdravé a silné vlasy. A bola vysoká. Mala veľké dlane a dlhé chodidlá. No v očiach, väčších než tie matkine, mala často rovnaký výraz nesmelého prekvapenia, a keď ich na niekoho uprela, trochu ho tým výrazom vyviedla z miery. Keďže Amy bola plachá, sotva by sa na niekoho uprene zahľadela. Skôr na ľudí vrhla letný pohľad a rýchlo odvrátila hlavu. Každopádne netušila, aký dojem, ak vôbec nejaký, na ľudí robí, hoci v minulosti sa veľa obzerala v každom dostupnom zrkadle.

No v to leto sa Amy neďívala do zrkadiel. Vlastne sa im vyhýbala. Najradšej by sa vyhýbala aj mame, ale to nebolo možné, keďže pracovali v úradovni spolu. Túto letnú brigádu jej mama dohodla s Averym Clarkom už pred niekoľkými mesiacmi, a hoci Amy stále počúvala, ako by mala byť za prácu vďačná, nebola. Bola to hrozná nuda. Mala na sčítačke spočítavať posledný stĺpec čísel na všetkých oranžových faktúrach, čo sa jej kopili na stole, a jediné pozitívum bol občasný pocit, že jej zaspala myseľ.

Skutočný problém spočíval, samozrejme, v tom, že boli s mamou celý deň spolu. Amy sa zdalo, akoby ich spájala čierna linka, hrubá azda len ako čiara nakreslená ceruzkou, ale stále prítomná. Aj keď jedna z nich vyšla z miestnosti povedzme na toaletu alebo napiť sa vody z fontánky na chodbe, na čiernu linku to nemalo vplyv, jednoducho prešla stenou a naďalej ich spájala. Robili, čo mohli. Aspoňže ich stoly stáli čo najďalej a nevideli na seba.

Amy sedela na opačnom konci pri stole oproti Tučnej Bev.

Tam zvyčajne sedáva Dottie Brownová, lenže tá bola v to leto doma, zotavovala sa po hysterektómii. Každé ráno Amy sledovala, ako si Tučná Bev dávkuje psyllium a energicky ho zamiešava do škatule pomarančového džúsu. „Ty máš ale šťastie,“ prehodila pritom. „Mladá, zdravá a vôbec. Stavím sa, že ty na svoje črevá ani nepomyslíš.“ Amy v rozpakoch odvrátila hlavu.

Len čo bola Tučná Bev hotová s džúsom, zapálila si cigaretu. O niekoľko rokov neskôr sa schváli zákon, ktorý jej zakáže fajčiť na pracovisku – vtedy priberie ďalších päť kíl a odíde na dôchodok –, ale v tejto chvíli mohla slobodne šlukovať a pomaly vydychovať, až kým neuhasila cigaretu v sklennom popolníku a nepovedala Amy: „To je ono, mašina sa naštartovala.“ Ako sa zdvíhala, žmurkla na Amy a vliekla svoje mohutné telo na toaletu.

To bolo vážne zaujímavé. Amy nevedela, že po cigaretách musí ísť človek na záchod. Keď so Stacy Burrowsovou fajčila v lese za školou, nemalo to na ne taký účinok. A takisto netušila, že dospelá žena by mohla tak spokojne hovoriť o črevách. Predovšetkým pri tomto si Amy uvedomovala, ako odlišne žijú ona s matkou.

Tučná Bev sa vrátila z toalety, s povzdychom si sadla a oberala si žmolky z obrovskej blúzky bez rukávov. „No,“ povedala, keď sa natiahla po telefón a na bledomodrej látke pod pazuchami sa jej ukázali tmavé mokré polmesiace, „asi zavolám našej Dottie.“ Volala jej každé ráno. Vytáčala číslo koncom ceruzky a slúchadlo si držala pritisnuté plecóm.

„Ešte krvácaš?“ opýtala sa a klepkala po stole ružovými nechtami, takmer vrastenými do mäsa. Mala ich nalakované melónovou ružovou, predtým ukázala Amy fľaštičku s lakom. „Chceš trhnúť rekord, či čo? Nevadí, nemusíš sa ponáhľať naspäť. Nikomu tu nechýbaš.“ Tučná Bev zobrala magazín Avonu a začala sa ovievať; keď sa oprela dozadu, zaškrípala jej stolička. „Vážne, Dot. Radšej sa budem dívať na milú tváričku Amy Goodrowovej, než večne počúvať tie tvoje reči o krčoch.“ Žmurkla na Amy.

Amy sklopila zrak k sčítačke a stlačila číslo. Bolo milé, že

to Tučná Bev povedala, ale, samozrejme, nebola to pravda. Dottie jej veľmi chýbala. Ako by aj nie? Veď sú kamarátky už celú večnosť, sedia spolu v tejto miestnosti dlhšie, než je Amy vôbec na svete, hoci niečo také si Amy ani nedokázala predstaviť. Navyše treba vziať do úvahy, ako veľmi rada Tučná Bev rozpráva. Sama to priznala. „Nevydržím ticho ani päť minút,“ povedala; Amy jeden deň sledovala hodiny a zistila, že naozaj. „Potrebujem rozprávať,“ pokračovala Tučná Bev, „je to v podstate telesná nutnosť.“ Zrejme mala pravdu. Jej potreba rozprávať bola rovnako neodbytná ako potreba hltáť dražé a šlukovať cigarety, ale Amy si ju obľúbila a mrzelo ju, že ju svojou mlčanlivosťou určite sklamaná. Nevedela celkom prečo, ale vinila za to matku. Ani tá nebola ktovieako zhovorčivá. Ako tam len celý deň sedí, ani sa pri nikom nepristaví, aby sa opýtala, ako sa má, či aby sa postažovala na horúčavu. Musí predsa vedieť, že ju považujú za snobku. A Amy ako jej dcéru istotne tiež.

Ale Tučná Bev nevyzerala ani trošku sklamaná, že sa delí o svoj kútik s Amy. Položila slúchadlo, naklonila sa dopredu a dôverným hlasom Amy oznámila, že svokra Dottie Brownovej je tá najsebeckejšia osoba v meste. Dottie dostala obrovskú chuť na zemiakový šalát, čo je, samozrejme, dobrá správa, a keď to povedala svokre, ktorá náhodou robí najlepší zemiakový šalát široko-ďaleko, Bea Brownová odvrkla, nech Dottie láskavo vylezie z postele a našúpe zemiaky.

„To je hrozné,“ vzdychla úprimne Amy.

„Veru je.“ Tučná Bev sa oprela, zívla a potľapkala sa po mäsitom hrdle, až jej zaslzili oči. „Moja zlatá,“ povedala a kývla hlavou, „ty sa vyďaj za chlapa, ktorému matka už zomrela.“

Jedáleň bola dosť ošumelá. Popri jednej stene stáli predajné automaty, na druhej viselo po celej dĺžke puknuté zrkadlo, ženy bez ladu a skladu popresúvali stoly s odlupujúcim sa linoleom na doske, povykľadali si na ne vrecká s obedom, plechovky s pitím a popolníky a už si vybaľovali sendviče z voskovaného papiera. Amy si sadla ako každý deň tak, aby sa nevidela v zrkadle.

Isabelle sedela pri tom istom stole a krútila hlavou, keď sa rozprávala príhoda o tom, ako neslýchane Bea Brownová odvrkla Dottie. Arlene Tuckerová prehodila, že za to asi môžu hormóny, veď keď sa lepšie prizriete, Bea Brownová má fúzy, a Arlene bola presvedčená, že takéto ženy sú náchylné na drzé správanie. Rosie Tanguayová poznamenala, že podľa nej spočíva problém Bey Brownovej v tom, že v živote nepracovala, a následne sa rozhovor rozpadol na menšie skupinky, hlasy sa nesúvisle prekrikovali. Pri jednej príhode sa ozvali výbuchy smiechu, inú sprevádzali ostré nádychy cez zaťaté zuby.

Amy sa to páčilo. Všetko, o čom sa tu rozprávalo, ju zaujímal, dokonca aj historka o chladničke, čo sa z ničoho nič pokazila: skoro dva litre čokoládovej zmrzliny sa rozpustili, skysli a do rána príšerne smrdeli. Hlasy žien boli spokojné a upokojujúce; mlkva Amy prechádzala pohľadom z jednej tváre na druhú. A vôbec ju z rozprávania nevytlúčili, ale mali toľko slušnosti či neboli až také zvedavé, aby sa ju pokúsili vtiahnuť do rozhovoru. Amy aspoň nemusela na nič myslieť. Samozrejme, vychutnala by si to viac, keby tam nebola matka, ale v tom príjemnom ruchu si mohli od seba aspoň trochu oddýchnuť, aj keď čierna linka sa medzi nimi naďalej vznášala.

Tučná Bev stlačila gombík na automate a v podávači zaračotila plechovka. Zohla svoje rozložené telo, aby ju vybrala. „Ešte tri týždne a Dottie môže mať sex,“ povedala. Čierna linka medzi Amy a Isabelle sa napla. „Ona by brala aj ďalšie tri mesiace,“ pokračovala pri otváraní plechovky. „Ale chápem, že Wally je z toho celý nervózny. Už sa nevie dočkať.“

Amy prehltna kôrku z chleba.

„Nech mu povie, aby si s tým poradil sám,“ poznamenala ktorási a ostatné sa rozosmiali. Amy sa rozbúchalo srdce, nad hornou perou jej vyrazil pot.

„Po hysterektómii žena vyschne, viete,“ prehodila Arlene Tuckerová a významne pokývala hlavou.

„Ja nie.“

„Lebo ti nevybrali vaječníky,“ prikývla znova Arlene; táto žena verí tomu, čo hovorí. „Dot vybrali všetko cakumprásk.“

„Och, mojej mame preskakovalo z tých návalov tepla,“ ozvala sa ďalšia žena a Amy pocítila, že jej srdce, vďaka bohu, bije pomalšie a tvár jej v horúčave chladne – podráždeného Wallyho nechali na pokoji a prešli k návalom tepla a záchvatom plaču.

Isabelle zabalila zvyšok sendviča do papiera a vložila ho naspäť do vrecúška. „Na obed je príliš horúco,“ zamrmlala k Tučnej Bev a to bolo prvýkrát, čo Amy počula mamu komentovať horúčavu.

„Ach, Ježiši, to by bolo úžasné,“ zasmiala sa Bev a gigantické prsia sa jej zdvihli. „Pre mňa nie je na jedlo nikdy príliš horúco.“

Isabelle sa usmiala a vytiahla z kabelky rúž.

Amy zívla. Zrazu ju prepadla únava, hneď by si zložila hlavu na stôl a zaspala.

„Moja zlatá, jedno mi povedz,“ začala Bev. Práve si zapálila cigaretu a hľadela cez dym na Amy. Zotrela si smietku tabaku z pery, prezrela si ju a odfrngla ju na zem. „Čo ťa viedlo k tomu, že si si ostrihala vlasy?“

Čierna linka vibrovala a bzučala. Amy sa mimovoľne pozrela na matku. Isabelle sa rúžovala pred malým zrkadielkom s mierne zaklonenou hlavou; ruka s rúžom zastala.

„Je to fajn,“ pokračovala Bev. „Pristane ti to. Len som zvedavá, chápeš. Keď má niekto také vlasy ako ty.“

Amy obrátila hlavu k oknu a prešla si prstami po uchu. Ženy odhadzovali obedové vrecúška do koša, oprašovali si omrvinky z blúzky, zívali s pästami pred ústami a vstávali od stola.

„Asi je ti tak príjemnejšie,“ dodala Bev.

„Je. Oveľa.“ Amy pozrela na Bev a odvrátila zrak.

Tučná Bev vzdychla. „Dobre, Isabelle,“ povedala. „Ide sa. Naspäť makať.“

Isabelle stisla pery a zavrela kabelku. „Správne,“ súhlasila a ani sa nepozrela na Amy. „Vyčerpaní nenájdu odpočinok, veď vieš.“

Ale Isabelle mala vlastný príbeh. V meste sa zjavila pred rokmi, prenajala si starý Cranov dom na Ceste 22, nasťahovala sa doň so svojím skromným majetkom a maličkou dcérou (vážnym dieťaťom s bledou kučeravou hrivou) a vzbudila zvedavosť medzi členmi kongregačnej farnosti aj medzi osadenstvom úradovne v továrni.

Ibaže mladá Isabelle Goodrowová nebola veľmi zhovorčivá. Jednoducho odpovedala, že jej manžel aj rodičia sú mŕtvi a do Shirley Falls sa presťahovala za lepšou šancou na slušné živobytie. Naozaj nikto nič viac nevedel, hoci niektorým neušlo, že keď prišla, nosila obrúčku, ale po čase ju už nemala.

Nevyhľadávala priateľstvá. No nenarobila si ani nepriateľov, hoci ako svedomitá pracovníčka už bola niekoľkokrát povýšená. Zakaždým to síce vyvolalo vlnu frflania, najmä teraz, keď sa vyšvihla nad všetky ostatné administratívne pracovníčky a stala sa osobnou sekretárkou Averyho Clarka, ale nikto jej neprial nič zlé. Isteže, vtipkovalo sa, občas za jej chrbtom padali poznámky, ako by jej prospelo dobre sa vyváľať v sene, ale aj tie sa rokmi vytrácali. V tomto čase už bola ostrieľaná. Amine obavy, že jej matku berú ako snobku, neboli celkom opodstatnené. Iste, ženy sa navzájom ohovárali, ale Amy bola ešte primladá a nechápala, že svoj kolektív vnímajú ako rodinu a do tej zahŕňajú aj jej matku.

No aj tak by nikto netvrdil, že Isabelle pozná. A rovnako nemali ako vedieť, že práve teraz táto úbohá žena prežíva hotové peklo. Ak aj vyzerala chudšia či bledšia než obyčajne, nuž, veď bolo príšerne horúco. Tak horúco, že ešte aj teraz podvečer, keď Amy a Isabelle kráčali cez parkovisko, stúpala z asfaltu horúčava.

„Želám vám pekný večer, dievčatá,“ zavolala za nimi Tučná Bev, kým sa súkala do svojho auta.

Na muškátoch na parapete nad drezom kvitli červené strapce kvetov veľké futbalová lopta, ale dva listy zožltli. Ako kládla Isabelle kľúče na stôl, okamžite jej to udrelo do očí a išla ich odtrhnúť. Keby vedela, že ich čaká takéto príšerné

leto, vôbec by muškáty nekupovala. Do kvetináčov na predných oknách by nevyasadila levanduľové petúnie a ani vzadu za domom by nepestovala rajčiny, nechtíky a netýkavky. Teraz stačilo, aby trochu povädli, a už to brala ako predzvesť záhuby. Strčila prst do zeminy v kvetináči, aby skontrolovala, či majú dosť vlhky, a zistila, že sú vlastne preliate, pretože muškátom svedčí slnečné počasie a nie toto vlhké dusno. Odhodila listy do smetnej nádoby pod drezom a cúvla, aby mohla Amy prejsť.

Večer robievala Amy. Za starých čias (tak Isabelle v duchu nazývala ich život pred týmto letom) sa striedali, ale teraz bola príprava výlučne na Amy. Mali takú tichú dohodu, veď je to najmenej, čo môže Amy urobiť: otvoriť konzervu cvikle a opražiť pár fašírok. Pomaly otvárala skrinky a lenivo pichla prst do mletého mäsa. „Umy si ruky,“ napomenula ju Isabelle a prešla popri nej ku schodom.

Keď sa zrazu rozozvučal telefón, odsunutý do kúta pracovnej dosky, Isabelle aj Amy sa zľakli. No skrsla v nich aj nádej, veď občas nezazvonil celé dni.

„Prosím?“ ozvala sa Amy a Isabelle zastala s nohou na schode.

„Ahoj,“ odvetila Amy. Zakryla slúchadlo rukou, ani sa neobzerala na mamu, len jej oznámila: „To je pre mňa.“

Isabelle pomaly stúpala po schodoch. „Hej,“ počula. A potom Amy potichu pokračovala: „Ako sa má v takýchto dňoch tvoj pes?“

Isabelle pomaly prešla do svojej izby. Kto z Aminých známych má psa? Izba sa nachádzala rovno pod strechou a takto podvečer v nej bolo dusno, ale Isabelle hlasno zavrela dvere, aby dcére naznačila: *Vidiš, dopriavam ti súkromie.*

Amy si omotávala šnúru od telefónu okolo ruky; jasne počula cvaknutie dverí a pochopila odkaz, ale vedela, že matka len chce zapôsobiť a ľahko si pripísať jeden či dva dobré body. „Nemôžem,“ povedala do slúchadla a voľnou dlaňou prtláčala mäso na fašírky. A po chvíli: „Nie, ešte som jej to nepovedala.“

Isabelle sa znútra opierala o dvere a nemala pocit, že načúva. Len bola príliš rozrušená a nemohla si ísť umyť tvár alebo sa prezliecť, kým dcéra telefonuje. Lenže Amy sotva niečo povedala a po chvíli bolo počuť, že zložila. Ozývalo sa len cinkanie hrncov a panvíc, a tak sa šla Isabelle osprchovať. Potom sa pomodlí a zíde dolu na večeru.

Pravdupovediac, Isabelle už celé toto modlenie prestávalo baviť. Uvedomovala si, že v jej veku už Kristus odvážne kráčal ku krížu a trpezlivo na ňom visel, zatiaľ čo mu horeli pery; odvahu na to zbieral pri prechádzke olivovým hájom. Ale ona žije v Shirley Falls (hoci aj ju zradila jej judášska dcéra, pomyslela si, kým si sypala na prsia detský zásyp), nemá olivové háje, ktorými by sa prechádzala, a ani odvahu, čo by stála za reč. Možno ani vieru. V posledných dňoch pochybovala, či sa Boh vôbec zaujíma o jej neutešenú situáciu. Je nezastihnuteľný, nech si vraví, kto chce, čo chce.

V *Reader's Digest* písali, že keď sa človek neustále modlí, zlepši sa jeho modliaca schopnosť, ale Isabelle napadlo, či *Reader's Digest* všetko trochu nezľahčuje. Páčili sa jej články ako „Ja som Joeov mozog“ alebo „Ja som Joeova pečeň“, ale ten s názvom „Modlitba: praxou k dokonalosti“ sa jej zdal, keď tak teraz nad tým rozmýšľala, dosť nudný.

Ale aspoň to skúsila. Modlí sa už celé roky a bude sa aj teraz, ľahne si na biele periny s pokožkou ešte vlhkou zo sprchy, zavrie oči upreté do bieleho stropu a bude sa modliť za Jeho lásku. Proste a dostanete. To je trochu chyták. Nechce prosieť o nesprávne veci, štekať pri nesprávnom strome. Človek predsa nechce vyzeráť ako sebec, keď prosí Boha o veci ako katolíci. Manžel Arlene Tuckerovej chodil na omšu vymodliť si nové auto, Isabelle to skutočne zarážalo. Keby mala byť konkrétna ona, nebola by taká vulgárna, že by žiadala o nové auto, modlila by sa za manžela alebo za lepšiu dcéru. Ibaže to by ona, samozrejme, neurobila. (Prosím Ťa, Bože, zošli mi manžela alebo aspoň dcéru, ktorú by som mohla vystáť.) Nie, ona sa tu na posteli radšej pomodlí, aby ju Boh miloval a ukazoval jej cestu, a skúsi Mu naznačiť, že by bola na tieto

veci pripravená, keby jej len dal znamenie. No necítila nič, iba kvapky potu, čo jej v dusnej izbe vyrazili nad perou a pod pazuchami. Bola unavená. Možno aj Boh je unavený. Posadila sa, obliekla si župan a zišla dolu na večeru s dcérou.

Bolo to ťažké.

Väčšinou sa vyhýbali vzájomnému pohľadu a Amy očividne necítila potrebu prebrať na seba zodpovednosť za rozhovor. *Moja dcéra cudzinka*. To by mohol byť titulok článku v *Reader's Digest*, ak už náhodou nebol, možno aj áno, Isabelle sa zdal akýsi povedomý. Nie, už viac nebude rozmýšľať, už nevydrží rozmýšľať. Prešla prstami po nádobe na smotanu z jemného írskeho porcelánu, čo stála na stole pred ňou, po tej jemnej, trblietavej mušľovitej nádobke, ktorá kedysi patrila jej matke. Amy do nej naliala smotanu do Isabellinho čaju; Isabelle mala rada k jedlu čaj, keď bolo takto horúco.

Už dlhšie neovládla zvedavosť, nahovárala si, že predsa má právo to vedieť, tak sa napokon opýtala: „S kým si telefonovala?“

„So Stacy Burrowsovou.“ Amy odvetila bezvýrazne a vzápätí si napchala do úst kus fašírky.

Isabelle si na tanieri rozkrojila cviklu z konzervy a snažila sa rozpamätať, ako tá Stacy vyzerá.

„Modré oči?“

„Čo?“

„To je to dievča s modrými očami a ryšavými vlasmi?“

„Asi.“ Amy sa trochu zamračila. Liezlo jej na nervy, ako matka nakláňala hlavu na svojom dlhom krku ako nejaký had. A neznášala vôňu detského zásypu.

„Asi?“

„Veď hej, to je ona.“

Nasledovalo cinkanie príboru o taniere; obe prežúvali tak potichu, že sa im sotva hýbali ústa.

„Čo robí jej otec?“ opýtala sa napokon Isabelle. „Nemá niečo spoločné s univerzitou?“ Naisto vedela, že s továrňou nemá nič.

Amy s plnými ústami mykla plecami. „Nmm-viem.“